

Velja v Ljubljani:

celo leto . . . K 48—
pol leta . . . . . 24—
četrt leta . . . . . 12—
en mesec . . . . . 4—

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 50—
za pol leta . . . . . 25—
za četrt leta . . . . . 12—
za en mesec . . . . . 4—

Jugoslavija

Na pis men narocbebrez pošiljatve denarja se ne moremo ozirati.

Naročniki naj pošljejo naročnino po nakaznici.

Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 63 mm širok prostor za enkrat 14 vin., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu števil. 19.
Upravnistvo je na Marijinem trgu števil. 8. —
Telefon števil. 360.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov l. dr. se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vrača o.

Ljubljana, 15. decembra 1918.

Stopamo pred slovenski in jugoslovanski svet v zgodovinskem trenutku, ko se začne za nas vse nova doba, novo življenje. Zavedamo se v polni meri velike dolžnosti, ki jo nam nalaga skrb za bodočnost naše velike ujedinjene domovine. Propadel je stari svet, razrušena je stara zgradba, končan je boj za osvoboditev — pred seboj imamo nov svet in prosto polje za delo in napredek. Mi vsi smo poklicani, da pomagamo pri zgradbi, ki naj služi našim potomcem kot skupen dom, kjer bodo še pozni rodovi blagoslovljali ta dan in blagoslovljali delo svojih očetov. Vemo, da nismo dosegli še vsega, graditi je težje, nego podirati: zato hočemo z veseljem sodelovati pri novi zgradbi in paziti na to, da se stavi vse na trdna solidna tla, da bo izročeno vse delo zanesljivim rokam in da se stavi vse eni edini pravi misli skupnosti, edinstva in demokratizma, pa tudi podreti bo treba še marsikaj: kar je v napotje, kar ne spada več v bodočnost, karkoli ovira naš skupni napredek — to mora pasti.

Iz tega sledi naš program, kakor smo ga podali v svojem razglasu.

Izjavljamo pred vsem, da hočemo biti javna tribuna, to je prost neodvisen dnevnik, ki bo odprt vsem onim, ki hočejo v javnosti izpregovoriti v smislu našega programa. Vsi, ki imate želje, misli, nasvete, pritožbe in obtožbe — dobrodošli na naši svobodni tribuni! Svobodni državljani smo, zato nam je treba svobodne besede brez ozira na levo in desno.

Stojimo na stališču demokratizma, zato hočemo zastopati vse one zahteve, ki jih bomo smatrali za koristne najširšim vrstam našega jugoslovanskega naroda.

Razume se samo po sebi, da se držimo onih naprednih načel, ki priznavajo osebno svobodo vere in vesti. Naprednost pa smatramo delo za našo kulturo in narodno prosveto. Ves naš napredek v bodočnosti je mogoč le v tem, da povzdignemo svoj narod iz brezbriznosti in zaostalosti na ono stopinjo izobrazbe in zavednosti, na kateri narod jasno spozna svoje dolžnosti in pravice.

Hočemo biti radikalni, to je: pogledati hočemo do dna vsakemu gibanju in bomo skušali pokazati ono prvo zlo, iz katerega izhaja vse drugo. V tem oziru hočemo nastopati odločno in brez polovičarstva. Vemo, da vsaka tudi najboljša njiva redi tudi plevel — naš namen bo iztrebiti vse one koreninice, iz katerih bi za nas in za bodoče rodove rasla preteča poguba.

Demokratizem, naprednost in radikalnost glede naših javnih vprašanj pa nas ne motijo, da ne bi z odkrito radostjo pozdravljali edino pravo rešitev državne oblike, ki je bila slavnostno proglašena v današnjih dneh. Nasprotno priznavamo, da bo naš jugoslovanski narod ravno v tej državni obliki našel največ prilike, da se notranje razvije v krepek demokratičen narod, ki bo mogel častno stati v vrsti prvih narodov sveta. Posebno v prvih letih našega novega življenja, ko je treba zagotoviti naše narodne meje na zunaj in nam je treba miru na znotraj za naše gospodarsko in kulturno delo smatramo vsako nastopanje, ki nosi v sebi kal notranjega razdora, za škodljivo skupni državi in skupnemu narodu. Naš narod jugoslovanski in naša mlada država potrebujeta vseh naših sil, da se okrepi za nadaljni razvoj in prebolita rane, ki jih je zasekala svetovna vojna.

Hočemo združevati, ne razdirati. Vodila nas bo vedno ona velika misel naše skupnosti, ki nas je vodila k zmagi. Hočemo veliko in silno Jugoslavijo, ki bo obvladala Balkan in njegovo morje.

Posvetiti hočemo svoje najboljše moči narodno-gospodarskemu razvoju naše svobodne države. Pospeševati hočema kmetijstvo, trgovino, industrijo in obrt, da postane naš jugoslovanski narod prost in neodvisen od tujine, ki nam je ugrabila najdražje zaklade naše zemlje.

Da pa bo politično in narodno-gospodarsko edinstvo tim popolnejše, hočemo zagovarjati vsako socialno reformo na podlagi najširšega demokratizma in socialne pravičnosti.

Naš narod je nadarjen in zmožen. Vemo dobro, da v njem leži največji zaklad vse naše bodočnosti. Naša zemlja je lepa in bogata: naj postane nam vsem dom krasote in blagostanja.

Dvigati naše narodne in duševne zaklade in kazati pravo pot sreče v bodočnosti, to bo namen »Jugoslavije«.

Stopamo pred našo javnost z odkritimi besedami in z globoko željo, da se nam v bodočnosti uresničijo naši najvišji ideali, da bi bili srečen, svoboden in zdrav narod, ki bo imel svet pred njim svoje spoštovanje. Verujemo, da je mogoče doseči ta cilj; dosegli ga bomo s krepkim delom. Zato vabimo vas vse na to skupno delo.

Uredništvo.

Dr. Janko Leskovec.

Radujmo se!

K narodnemu prazniku.

Na Francoskem je 14. julij vsako leto slovesen dan. Po deželi in v mestu počiva delo, vrše se narodne slavnosti,

prirejajo predavanja, godbe igrajo in ljudstvo ima dan neskaljenega veselja, posvečenega spominu na osloboditev domovine.

Je to obletnica razdejanja Bastije, znaka tiranstva absolutističnih vladarjev rodu Bourbon, začetek osloboditve kmeta, meščana in delavca iz stoletne sužnosti, zgodovinski dan velike francoske revolucije.

Pred dobrim mesecem se je oprostil tudi naš rod nad entisočetne sužnosti in se spojil z najbližnjimi brati v mogočno državo v obsegu kakih 230.000 km² s 13 milijoni prebivalcev. Nismo več mali, prezirani Slovenci, zasmeš Nemcev; enaki med enakimi tvorimo državo po obsegu le malo manjšo kot je Italija, po naravnih darovih pa mnogo bolj oblagodarjeno nego imenovana kraljevina.

Vzrok imamo veseliti se!

Koliko let pa je preteklo, ko je umrli Habsburčan Fran Jožef rekel nekemu našemu poslancu: »Kaj pa hoče zopet ta narodič?« Da, bili smo dobri za plačevanje davkov in kot vojake so hvalili nas Slovence — če smo pa skromno in s klobukom v roki zaprosili mrvico pravic, smo dobili zaprte duri in še zasmehovali so nas. Omiko so smeli vzivati v bivši Avstroogrski samo Nemci in Mažari, samo njim so bile pogrnjene mize, vsak duševno zaostal človek je imel prednost pred našimi najboljšimi možmi, če je le izhajal iz izvoljenih narodov — prednosti, ki jih je uživala modra knjižnica ne omenim.

In kaka je bila pri nas uprava v docela slovenski Kranjski?

Najlepša zemljišča, najbogatejši gozdovi, največja industrijska podjetja v rokah tujcev. Domačin, sin lepe te zemlje, je moral biti hvaležen, če je smel služiti za hlapca pri tujem graščaku, za najnižjega delavca pri tujerodnem podjetniku. Tudi to ponižanje, da je dobil za enako, da, boljše delo slabšo plačo nego priseljeni sodelavec, ki je pa bil iste narodnosti s podjetnikom, mu ni ostalo prihranjeno. (Domžale!)

Premnogokrat pa niti prilike za delo ni bilo. In odhajal je kmetič z

Ivan Cankar.

Pojavil se je med nami kakor potnik, ki pride iz daljave po beli cesti. Prišel je od onih kraških strani, kjer se začneja nov svet in je postal glasnik novega življenja. In ni se ustavil na svoji poti niti za hip — nezadržan je bil, kakor je bilo nezadržljivo njegovo veliko hrepenenje po neznanih velikih daljnih svetovih. Vse svoje življenje je ostal nestalen potnik — prerok velike dobe — in nazadnje romar svojega izvoljenega ljudstva, ki ga je pripeljal pred obljubljeni deželo in mu ni bilo dano stopiti vanjo. Ali ni v tem kos tragike? Ali je to samo poveljalo vse njegovo delo in nam pojasnilo vso njegovo trudapolno pot? Saj smo ga imeli med seboj, živeli je med nami, in vendar se nam zdi skrivnost, ki ji ne vemo razlage, zdi se nam kot vzvišena resnica, ki nam še ni razodeta. Leto za letom smo sprejemali njegove knjige, postajali smo ob njih, gledali smo in smo se čudili in nismo vedeli, kaj bi rekli.

Ali ni bilo vse to podobno našemu duševnemu stanju pred vojno, ko smo vsi slutili, da se bliža nekaj novega, pa nismo vedeli, kaj in kako? Danes pa je to novo življenje stopilo pred nas z vso svojo silo in nas vabi za seboj. Tako je bil tudi Ivan Cankar: oznanjal je novo dobo, ki je nismo razumeli — in danes, ki je odšel in leži pred nami njegovih dvaintrideset del, gledamo na vse to kakor na čudotvorno delo, ki se je vršilo med nami, pa ga nismo začutili do tega dne.

Bilo je težko za njega potnika-preroka gledati to domovino brez tihega očitka, bilo je težko nositi vso to britkost s treznim srcem: bolest sama je zahtevala omame in počitka. Zato je iskal odrešenja v opojnosti krasote in je hodil po potih sanj kakor omamljen od čudotvorne rože, rastoče v skrivnostnem vrtu.

Dvajset let moderne slovenske umetnosti praznujemo v teh letih. Dvajset let od tiste žalostno-prazne dobe, ki je stala pred nastopom Cankarja in njegovih naslednikov. Takrat okoli 1. 1895. je zavladala pri nas duševna praznosta. Stara Stritarjeva

šola je bila deloma mrtva, deloma zastarela. Treba je bilo novih misli, novih idej. Stara umetnost je propadala, moderna je obvladala Evropo. Mi pa smo gledali in čakali. Takrat se je začelo vrvenje mladine v Zagrebu. Mladi Marjanovič je nastopil s svojo »Novo nado«. Mladina je zahtevala novih cest, novega življenja, novih ciljev. Pa ne le v politiki — ampak v vsem življenju, predvsem v umetnosti. Cankar je bil takrat študent v Ljubljani na realki. Rojen je bil na Vrhniki 1. 1876. v družini bornega krojača, ki je poskrbel vzgojo svojim otrokom. Vsi, ki so ga poznali, so čutili njegovo nenavadno naravo: a za tem se je kazal talent. Profesor slovenščine mu je bil prof. Levec. Pa nečem reči, da je vse to kaj na njega uplivalo. On je bil tako samonikel talent, da pri njem ni mogoče govoriti o uplivih. Razvijal se je, kakor vsak slovenski študent: začel je menda z »Vrtcem«, kjer so se takrat vzgajali mladi pesniki naše moderne, potem je pisal feljtone v slov. liste. Dovršil je realko in je odšel na Dunaj, kjer ga je objel moderni Babilon s svojim veselim živ-

ljenjem. Toda on je nosil s seboj znamenje, ki ga je prejel, in nastopil je težko pot bojevnika za novoslovensko kulturo. Ni bil sam; za njim so šli trije veliki talenti: Zupancič, Kette in Murn. In ne samo ti; za njim je šla vsa mladina. Napovedal je boj starinstvu, filistrstvu in zaostalosti. Leta 1899. so izšle njegove »Vinjete«, ki so naznanjale novo dobo. Osvojile so s mahoma ves slovenski kulturni svet. Toca Cankar ni prišel nas zabavat, prišel je podirati, kar je bilo slabega in oznanjeval to, kar je v svetu lepega. Zato je nastopil težek boj. Bilo je pri nas mnogo trhlega; držali smo vse to, ker smo mislili, da ni mogoče preiti na drugo stran. On pa ni ljubil polovičarstva in sentimentalnosti. Zato je mahnil po prhljih malikih, ki smo jih častili brez haska. Resnica je bila njegov prvi program.

Pa je videl, da ga nečejo razumeti. Zato je zapustil visoko pot in je šel k ljudem, ki so bili doma na klanecu, kakor on in se je pomenil z njimi. In so se razumeli. (Konec prih.)

grude, ki ga ni mogla preživeti, šel je delavec za zaslužkom, daleč tja na Vestfalsko, v Ameriko, kajti domača zemlja ni mogla dati kruha sinu, njej je gospodaril tujec.

To bo prenehalo!

Nova naša država bo zgrajena na temelju demokratizma in socialne pravičnosti. Nobenih predprav, vsakemu svoje pravo. Odločevati ima le zmožnost in pridnost in teh ima sin pometacev vsaj toliko kakor zanikerni visokorodni grof. Plemstvo in drugi visokodoneči naslovi izginejo za vedno, škoda ne bo velika. Polja in travniki, ki so se nahajali vsled dobre volje kakega cesarja na stotine let v posesti in vžitku „Vaših gnad“, se imajo vrniti ljudstvu. Vodne sile, rudniki, velika tovarniška podjetja preidejo v last naroda in dobička iz delavčevih žuljev ne bo potegoval več brezsrčni kapitalist.

In če v Sloveniji zmanjka kmetu zemlje, če bi delavec slučajno ne našel zaslužka, saj je naša domovina velika. Po svoji velikosti, rodovitnosti, rudniškem in lesnem bogastvu zamore velika Jugoslavija preživeti najmanj še 15 milijonov ljudi, skupaj torej 28 milijonov ljudi. Koliko plodne zemlje je še neobdelane v Macedoniji, Stari Srbiji v pokrajinah, ki so še le pred 5 leti osvobojene iz nad petstoletnega turškega jarma. V največjo čast bratom Srbom bodi povedano, da so že leta 1913., ko se še velikanski večini ljudi niti sanjalo ni o sedanjji Jugoslaviji, nameravali naseliti te bogate pokrajine z nami, Slovenci. Namera, ki se tedaj radi vojne ni uresničila, postane meso v najbližji bodočnosti.

Radujte se in veselja poskakujte!

Kako da ni smeja na vaših obrazih, sestre in bratje? Ali ga je zamorila zima? Ali se ne zavedamo, kaj pomeni svoboda, zlata prostost? Ali nas je tisočletno robstvo že tako pokvarilo, da srečnejše bodočnosti niti vredni nismo?

Razumem vse dobro! Kako se morete veseliti vojaki, ki ste videli in morali sami počenjati toliko grozot? Kako morete biti radostni, ve, matere, vdove, dekleta, očetje, ki so vam tirali tujci v boj za tujo stvar sinove, zaročence, od katerih se jih toliko ni povrnilo, toliko pa prišlo pohabljenih za celo življenje? Vi, mali ljudje, tudi niste veseli, kako neki? Če vam vojna ni povzročila drugega zla, je požrla neznatne prihranke, da, zadolžiti ste se morali pri brezsrčnih pijavkah, vojnih dobičkarjih. In konečno vi, najbednejši med bednimi — begunci! Kako morete zreti z veseljem v bodočnost? Za kratkodobno veselje kupa najgrenkejšega pelina, mesto osvobojene domovine — okupacija po Italijanih. Kdo bi zameril, če žalujete, kdo ne oproščal, ko obupujete? Saj je skoraj nemogoče verjeti na srečnejšo bodočnost.

In vendar pogum!

Zgodovina uči, da se vsaka velika prememba, vsako izboljšanje iz-

Na narodni praznik.

Zazoril je veliki dan
od solčnega izhoda:
zdaj sije v njem vsa naša stran
in solnce v njem — Svoboda.

Oj kolikrat sijalo je
v to zemljo zapuščeno
in vse nas k sebi zvato je:
bodite, bratje, eno!

Podajmo, bratje, si roke,
zdržimo se na veke,
od radosti naj zašumé
nam morja, gôre, reke.

Da daljni svet bo slišal nas,
ko narod naš oznani:
prišel je nam svobode čas:
mi smo — Jugoslovani.

Da bo grmelo v daljno dalj
po širni domovini:
Bog živi te, naš slavni kralji
in narod trojedini!

vrši le z velikimi žrtvami. Čim večje so le te, tem sijajnejša bodočnost. In boli je bilo neizmerno pri nas, toliko kot še nikoli. A povestnica je učiteljica življenja in govori resnico tudi nam: Po takem trpljenju, po morju solza in bridkosti zasije neskaljena sreča tudi nam, državljanom demokratske, socialno pravične velike Jugoslavije. Po trnjevi poti k zvezdam!

Zato na dan narodnega praznika: Kvišku srca, kvišku glave! Radujmo se, sestre in bratje!

Proč z avstrijskimi hlapci!

Po naših uradih in — žal — tudi v naši narodni vojski, je še vse polno ljudi, ki so bili najhujši hlapci koruptnega habsburškega sistema. Znan nam je častnik, ki je še par dni pred formalno proglasitvijo naše narodne neodvisnosti grozil slovenskim vojakom z ovadbo, ker so peli „Onam, onamo...“ ter je zatrjeval, da je zvest sluga svojega cesarja. Taki ljudje onečaščajo jugoslovansko kokardo, ki jo nosijo danes. Torej proč z njimi! Poleg vojaške uprave je bila politična uprava največje gnezdo korupcije. Vzlic temu pa sede v političnih uradih in pri upravnih oblastih še danes — z malimi izjemami — prejšnji uradniki, nemškutarski birokrati, n. pr. bivši radovljiški okr. glavar Matthias — znani denuncijant — je še vedno v Ljubljani. Uradi so na zunaj odstranili prejšnje cesarske orle ali jih preslikali z jugoslovanskim grbom, a notri je ostalo večinoma pri starem. Poreče se: to so že skušeni ljudje, imajo že prakso. To je res. So skušeni ljudje v starem avstrijskem koruptnem sistemu in to se ne da kar tako odstraniti. Razumemo popolnoma težak položaj naše N. v. in znamo, da nimamo dovolj novih moči, da bi z njimi nadomestili stare. Toda naše načelo mora biti: Čiščenje in razčiščenje naših uradov z vsemi nosilci nekdanje avstrijske lumparije, kajti osebe delajo sistem in ta se ne bo spremenil, če se ne spremenijo osebe.

Poglejmo malo v predsedstveno pisarno Narodne vlade! Tam zagledaš moža — nemškega nacionala — po imenu Kren, kot voditelja predsedstvene pisarne. Mož ima zelo kosmato vest in ravno radi tega se čudimo, zakaj se ta človek še oklepa svojega stolčka. To je tisti prosluli Kren, po čigar zaslugi so bile spomladi 1917 izključene tri učenke tukajšnjega ženskega učiteljskega, ker so se baje izrazile, da so Srbi naši bratje. — Kren je bil adlatus grofa Attemsa in je sokriv pri iztihatapljanju in skritju za nas važnih predsedstvenih aktov. — Vprašati bi ga bilo potreba, kam je zapravil ali poskril akte zoper našega prvobornika dr. Korošca, dr. Iličiča itd. Saj so bili celi konvoluti!

Človek, ki je še 27. oktobra 1918 razsajal v pisarni in prepovedal govoriti slovensko češ: „hier ist die Amtsprache Deutsch (tu je uradni jezik nemški) — je vtaknil že 29. oktobra 1918 slovenski znak v svojo gumbnico in postal čez 48 ur najbolj agilni Jugoslovani! In tak človek naj bo še v nadalje voditelj predsedstvene pisarne, kjer se spravljajo rezervatni akti? Cel čas svojega službovanja ni stovil čisto nič drugega, kakor da je svoje mu podrejene moči šikaniral in jim vedno zatrjeval, da je „strammdeutsch“, pred svojimi predstojniki pa klečepal in še klečepal tako, da se človeku stidi, ako ga gleda — v tem je pač tekem svoje službene dobe postal pravi virtuoz. Mož, ki je vedno zatrjeval, da si rajši konča življenje, kot da bi moral kedaj služiti pod srbskim kraljem, je preoblekel tudi sina v zasovraženo mu srbsko uniformo in ga spravil kot poročnika v nar. vojsko med tem ko imamo dovolj naših zavedenih jugoslovanskih častnikov! To je javen škandal, sramota za narodno vlado, ki pusti takega oboževalca germanske kulture na tem tako odgovornem

mestu, ko je vendar dovolj naših domačih zavednih jugoslovanskih moči.

In kako slovensčino lomi ta človek n. pr.: „Kospot Kosmač, neste tistga akt na doktor Brejč!“

Taki ljudje sede v uradih naše narodne vlade SHS.

Njegov zvesti pomagač je oficijal Schleiner, kočevski Nemec, ki je vse svoje otroke vzgojil v strogo nemškem duhu in so vsi posečali šulferanjsko šolo. Mož ne zna zapisati somostojno niti stavka v slovenskem jeziku, kljub temu pa sedi nemoteno v predsedstveni pisarni kot vesten pomagač germana Krena. Obiskuje srbo-hrvatski poduk, (spominjamo na slovite kursove svoj čas v Celju i. dr.) da bi s tem premotil javnost glede svojega prepričanja.

Kaj delajo pa še različni Verderberji, Czenyti, ki ne razume ne besedice slovensko in pa tipkarice Nemke, medtem ko morajo naša slovenska dekleta z inserati po časopisih iskati dela?

Priporočal bi gospodom poverjenikom Narodne vlade večjo doslednost in naj se prebude iz starih avtokratičnih sanj — saj nismo več v stari Avstriji ampak v jugoslovanski državi na demokratski podlagi — kakor pravijo!

Pogreb Ivana Cankarja.

V petek popoldne — na predvečer narodnega praznika — se je vršil iz Narodnega doma k sv. Križu pogreb enega naših največjih mož — pisatelja Ivana Cankarja.

Žalosten je bil ta sprevod, žalostni smo bili mi, ki smo spremljali velikega pokojnika na zadnji poti.

Da, žalosten je bil Cankarjev pogreb za našo Ljubljano! Poleg šolske mladine — in še te ne vse! — so se udeležila pogreba posamezna zastopstva in veliko število dam in gospodov. Med venci smo videli onega češko-slovaške republike, slovenskih planinskih strelcev, učiteljstva, dijaštva in naših umetnikov in pisateljev, nismo pa videli nobenega venca mestne občine ljubljanske, ki tudi ni razobesila nobene žalne zastave ob smrti moža, ki je povzdignil s svojim delom našo kulturo in ji preskrbel svetovni ugled! Spremljali smo v grob moža — genija in vendar se poleg prevzetja pogrebniških stroškov iz državne blagajne ni storilo ničesar, kar bi pričalo o naši hvaležnosti ali vsaj pieteti do velikega pokojnika! Manjkal je vsak aranžma spreveda, ki se je nazadnje pred razhodom na pokopališče pretgal, kjer je nastal splošen nered, kar bi se ob pogrebu kakega milijonarja gotovo ne zgodilo.

Nad sprevodom je krožil in spremljal pokojnika aeroplan s črno zastavo in njegovo brnenje se je zdelo kakor klic vesti, ki se zaveda velikih pogrškov. Če bi se vršil pogreb v redu, bi bil eden najlepših trenutkov, ko je pilot spustil na rakev venec — zadnji pozdrav kot povračilo za vse ono trpljenje, ki ga je moral veliki pokojnik pretrpeti od prusko-avstrijskega militarizma.

Na pokopališču so spremili pokojnika njegovi sorodniki, njegova zaročenka, njegovi prijatelji in precejšno število onih, ki so se zavedali, kaj je on bil za nas. Spremila sta ga do groba tudi srbski major Dj. Čirić in srbski podporočnik M. Živančević. Major Čirić je v imenu srbske vojske izrazil sožalje pokojnikovemu bratu msgr. K. Cankarju.

Ob odprtem grobu se je poslovil od našega Cankarja pesnik Župančič, edini preostali od pesniške četvorice, ki je odprla naši književnosti vrata v moderno poezijo. V melanholično vznesenih, od žalosti prekipevajocih besedah je govoril Župančič zadnji pozdrav, ki je segal globoko v duše vseh, ki so stali ob grobu. Da, hvala Ti, Ivan, za vso lepoto, ki si jo nam dal! Hvala Ti za tvoj bič, s katerim si nas tepel — in katerega smo zaslužili tudi ob tvoji smrti! Hvala — a Tvojo

trpko ljubezen! Hvala Ti za Tvojo veliko umetnost! Hvala Ti! Slava Ti! Zbogom!

V imenu jugoslovanske soc. dem. stranke se je poslovil od pokojnega Abditus-Prepeluh, ki je povdarjal velik upljiv Cankarjevega peresa na slovenskega delavca, njegovega dela za povzdigo kulturnega življenja med delavstvom.

Skrivnostno je svetila luna v večerni mrak, ko so zapeli pevci „Blagor mu, ki se spočije“. In spočil se je naš veliki Cankar, spočil od trpljenja — ne od dela, ker njegov duh bi vstvaril v drugih razmerah še velika dela — spočil od trpkega spoznanja, da ga njegovi niso mogli in hoteli razumeti.

Slava nesmrtnemu geniju, borilcu za svobodo in napredek slovenske umetnosti!

N. St.

Jugoslavija.

Strah pred jugoslovansko iredento.

Italijani se iztrezujejo.

Trst, 14. dec. (Lj. k. u.) V polemiki z onim italijanskim časopisjem, ki je glede pakta, sklenjenega v Rimu na kongresu zatiranih narodov habsburške monarhije drugega mnenja, se „Corriere della sera“ z dne 10. t. m. brani proti napadom, ki mu očitajo, da je nedosleden v svojih namerah glede Jugoslavije. Med drugim piše: Londonski pakt obsega aneksijo okroglo 750.000 jugoslovancev po Italiji. Dočim pa je isti list pred par dnevi o isti stvari naglašal, da je ta okolščina le podrobno vprašanje manjše važnosti, dostavlja sedaj: Mar misli nasprotno časopisje, da je za nas najbolje, ako imamo teh 750.000 jugoslovancev kot naše nespravljive sovražnike, ki bodo gojili nepremagljiv iredentizem, podpiran od njihovih plemenih sobratov, podpihovan od Nemcev, ki silijo na Adrijo in povspeševan od drugih narodov, s katerimi se bodo jugoslovani lahko združili v zvezo ali zavezništvo?

Nova italijanska nasilja v Trstu.

Trst, 14. dec. (Lj. k. u.) Italijanska gubernijska oblast, ki je pred kratkim imenovala vladne komisarje za kreditne zavode in celo za denarne zadruge, ki po naših zakonih niso niti podvrženi taki državni kontroli komisarjev, kakor na pr. banka, je sedaj razpustila predstojništvo „Delavske zavarovalnice proti neugodam za Trst, Primorje, Kranjsko in Dalmacijo“, da sicer je bilo predstojništvo zavarovalnice izvoljeno od delodajalcev in delavcev in deloma imenovano od prejšnje vlade. Obenem je bil imenovan za ta zavod vladni komisar, ki naj opravi funkcije predstojništva, torej tudi glede neokupiranih delov Kranjske in Dalmacije, spadajočih v okrožje imenovane zavarovalnice. To je očitno kršenje mednarodnih predpisov ne samo radi tega, ker okupirajoča oblast nima pravice, odstavljati legalno konstituirano predstojništvo zavoda, ki je sicer javen, a ne državen, ampak tudi radi tega, ker italijanska oblast tega s to naredbo v vladni delokrog takih pokrajin, ki niso okupirane. Italijanska oblast bi smela storiti ta korak k večjemu soglasno z ljubljansko in dalmatinsko narodno vlado.

Naše meje.

Obupni klici koroških in prekmurskih Slovencev. Iz Koroške in Prekmurja prihajajo obupni klici naših tamošnjih rojakov. Pridite in rešite nas, nam kličejo ti naši bratje, a čakajo zaman. Kje tiči vzrok? Saj imamo vendar na severni meji vojaštva dovolj, da bi lahko zasedli vso Koroško in Prekmurje in še več. Zakaj se ne izda generalu Maistru ukaza, naj zasede, kar je našega? Kdo je kriv vsemu trpljenju in mukam našega ljudstva? Na Koro-

škem in v Prekmurju? Naša javnost ima pravico zahtevati, da se ji pojasnijo razlogi, zakaj se naša ozemlja ne zasedajo.

Koroška ni vredna niti enega kranjskega fanta. Tako se je izrazil neki član Narodne vlade v Ljubljani. Pri tem je menda celo mislil, da je duhovit, a je pozabil, da je predpogoj duhovitosti — izvirnost. Zato, da se ponavljajo ali parafrazirajo že znani izreki, za res ni treba nikake duhovitosti. Vsekako pa znači omenjena izjava veliko brezakti. In to ostane, četudi je bila mišljena le v šali. Tudi take šale v teh časih in razmerah niso ni mestu.

Slovanski svet.

Vlada čeških Nemcev beži.

Praga, 14. Deželna vlada češke Nemške se je preselila iz Liberca na Dunaj, ker češkoslovaške čete ogrožajo mesto.

Praga, 14. dec. (Lj. k. u.) Kakor poročajo „Narodna Politika“ dospe predsednik Masaryk 19. t. m. v Prago. Do meje mu pojdeja nasproti ministrski predsednik Kramář in predsednik deželne uprave odbora dr. Franta. Predsedniku prirede izredno slovesen sprejem.

Odhod Čeho-Slovakov iz Italije.

Trst, 14. dec. (Lj. k. u.) Italijanski listi poročajo iz Padove o slavnostnem slovesu češko-slovaških čet, ki so se bojevale na italijanski fronti. V navzočnosti kralja, grofa turinskega, raznih italijanskih generalov, oblasti in poslanika ministra nove Češko-slovaške republike pri italijanskem kralju Borskega, so čete slovesno prisegle zvestobo Češko-slovaški državi. Raznim češkim polkom so bile izročene zastave, poklonjene od komitejev raznih italijanskih mest. Med slavnostjo so peli češki vojaki narodno himno, ki je na vse navzoče napravila velik vtis. Slednjic so vse čete defilirale pred kraljem in je godba igrala češke narodne napeve. Razen že organiziranih polkov so defilirali tudi češki vojaki novinci, topničarji z zaplenjenimi avstrijskimi topovi, oddelki konjenice in kolesarjev ter dva oklopna avtomobila. Češko-slovaške čete se sedaj pripravljajo za odhod na Češko.

Čehi zasedli Karlove vare.

Karlovi vari, 13. dec. (Lj. k. u.) Dopoldne je prišel podpolkovnik Slezacek v mestno hišo in je izjavil, da ima nalog, zasesti v imenu Čeho-slovaške republike Karlove Vare. Župan je ugovarjal proti temu nasilstvu. Izjavil je, da stoji neomajno na stališču samogodločbe in narodne svobode Nemške Češke, h kateri spadajo Karlovi Vari. Podpolkovnik Slezacek je nato izjavil, da dospe tekom današnjega ali jutrišnjega dne komisija iz Prage.

O usodi zasedenih ozemelj odloči mirovna konferenca.

Praga, 13. dec. (Lj. k. u.) Nemški listi poročajo iz Dečina, da so čeho-slovaške čete pod vodstvom angleških in francoskih častnikov zasedle Dečino-Podmokle. Angleški major je imel nagovor, v katerem izjavi, da noče žaliti narodnega čuta prebivalcev. Odločevala bo o pripadnosti zasedenih pokrajin mirovna konferenca v Versaillesu.

Mirovna pogajanja.

Slovesen sprejem Wilsona na Francoskem.

London, 12. dec. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: Kakor so brezčasno objavili s parnika „George Washington“ newyorškimi listom, bodo prvi neformalni razgovori med vodilnimi državniškimi entente v torek, sredo in četrtek. Z ozirom na druge zadeve se bodo razgovori nadaljevali mogoče šele dne 3. januarja 1919. V tem času bo predsednik Wilson obiskal belgijsko, francosko, ameriško in angleško fronto in bo šel tudi v Italijo. Predsednik upa, da bo mogoče podpisati mirovno pogodbo pred koncem meseca.

London, 13. dec. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: Parnik „George Washington“ je ob 12:50 opoldne prispel v Brest.

Brest, 13. dec. (Lj. k. u.) Agencija Havas poroča: Mesto je v zastavah. Na ulicah je polno občinstva. Tik pred 2. popoldne je priplulo ameriško brodovje v luko. Brodovje obstoja iz 10 oklopnih križark in 30 rusilcev. Francoska in velika angleška skupina ladij spremljate ameriško eskadro. Parnik „George Washington“ je na čelu ameriškega brodovja priplul v pristanišče, na obeh straneh so ga spremljevale francoske in angleške ladje. Oficielni zastopniki so prišli takoj po prihodu na krov ameriškega parnika.

Podaljšanje nemškega premirja.

Trier, 13. decembra. Pogodbo za nadaljno premirje so danes dopoldne podaljšali za en mesec do 17. januarja 1919. Z dovoljenjem zavezniških vlad se bo premirje podaljšalo do preliminarnega miru. Prejšnji pogodbi so dodali še nastopna pogoja. Vrhovno zavezniško poveljstvo si pridržuje pravico, zasesti v slučaju potrebe nevtralnemu ozemlju na desnem bregu Rena severno od kölnskega mostišča do holandske meje. Za preskrbovanje živil za Nemčijo se ustanovite dve komisiji, ena nakupovalna s sedežem v Parizu in druga, ki bo skrbela za transport in razdeljevanje, s sedežem v Londonu. Nemčija ima oddati v to svrhu prometni material v obsegu 5000 lokomotiv, 150.000 vagonov in 300 tovornih avtomobilov. Pogodbo so podpisali v salonskem vagonu maršala Focha.

Politični pregled.

Italijanska propaganda. Italijansko svetovno časopisje razširja najneverjetnejše vesti iz zasedenega ozemlja. Pri tem se poslužuje vseh metod bivših tržaških irendentistov, ki so znova začeli hujskati proti Jugoslovanom in še posebej proti nam Slovincem kot njihovim neposrednim sosedom. Namen italijanske propagande je očividna. Svet naj bi pritrtil njihovi okupaciji, katero opravičujejo Lahi na podlagi narodnega in mednarodnega prava. Ne samo, da so zasedli našo zemljo, tobože na temelju Wilsonovih narodnostnih načel, ampak tudi vsled notranjih uporov in nemirov domačega prebivalstva na spornem ozemlju. S silo odstranjujejo vse zunanje znake jugoslovanske narodnosti in zatirajo vsako duševno delovanje bodisi v javnem ali zasebnem življenju. Prepovedujejo naš jezik v cerkvah, v šoli, na ulici, sploh povsod, kjer ga slišijo. Smatrajo nas za divjake, katere morajo civilizirati, seveda s poitalijančevanjem! Tako so ravnali pred leti v Tripolisu med Afrikanci. Naše časopisje sicer redno poroča o laških nasilstvih, vendar je to vse premalo. Mi moramo skrbeti, da izve tudi širni svet resnico. Ker je naše časopisje dosedaj še brez upliva pred širnim svetom, mora naša diplomacija preskrbeti, da se objavijo italijanska nasilstva v časopisju nam prijazne entente in sicer še prej nego se snide mednarodna svetovna konferenca.

Beneški Slovenci. V prvi številki „Avstro-Ogerske vojne korespondence“, katero je izdajal bivši c. in kr. vojnopisni urad v nemškem in mažarskem jeziku, se opozarja javnost na dejstvo, da živi v Italiji nad četrt milijona Slovencev, katerim laška vladarica krati nalašč najprimitivnejše narodne pravice. „Ali ni tu ukaz pravičnosti, da se stremi po združenju onega dela malega slovenskega naroda, ki je pod laško vlado izroččen počasnemu poginu, z večino slovenskega plemena. V tem pogledu popravljeno mejo — bi morali apostoli odrešenja zatiranih narodov pozdraviti z živim navdušenjem.“ Tako omenjena korespondenca. Skrajni čas je, da se naša narodna vlada resno zanima za naše beneške brate in sestre, da ne ostanejo pozabljeni v odločilnem trenutku, ko bo mirovni kongres sankcioniral pravico samoodločevanja narodov!

„Koroška ni vredna niti enega kranjskega fanta“ je odgovoril nekdo, ko so te dni prosili slovenski Korošci pomoči v Ljubljani. Slovenski Korošci so izpostavljeni dan za dnem hujšim preganjanjem. Slovenskega komisarja Smodeja v Celovcu so hoteli obesiti, Slovence dejansko napadajo, jim neusmiljeno ropajo (»rekvirirajo«) živino in živeže. Slovenski del Koroške strahuje par nadutih nemčurjev. Pristni Koroški Nemci že sami prosijo Boga, naj bi Jugoslovani kmalu zasedli Koroško ter napravili mir in red, pa pravi starokopiten »narodnjak«, ki je še poln avstrijskega provincialnega duha: »Koroška ni vredna niti enega kranjskega fanta«. Slovensko Koroško, Štajersko, Prekmurje, Primorsko, Trst-Gorica in Benečija so naši vogelni kamni, če te izgubimo se bo zrušil ves naš dom. Niti koščka slovenske zemlje tujcu! To nam mora biti sveto načelo. Sedaj je čas dela — treba je krepko poseči, odločno vzeti, kar je našega. Kdor v tem oziru le omahuje — pa naj bo še tako »odlični« Slovenec, naj ima še toliko narodnih zaslug, naj bo še na tako »visokem« mestu, je hujši kot odpadnik.

G. dr. Tavčarju

županu slovenske prestolice.

Danes popoldne se je premikal po ljubljanskih ulicah sprevod enega največjih duhov Jugoslavije. Župan kulturnega središča Slovenije, pa ni čutil potrebe izkazati v svobodni domovini Manom velikega genija niti toliko pietete, da bi dal izobesiti žalne zastave.

Podpisani konstatiramo to kot čin, nevreden kulturnega naroda in kulturnega mesta.

V Ljubljani, na dan Čankarjevega pogreba.

Albrecht Fr., Ančik Fr., I. Debevec, Dolinar L., Dornik, Erjavec Fr., Funtek A., Gaspari M., Gaspari T., Gruden I., Jaklič, Jakopič R., Kogoj, dr. Kos, Dr. Korun, Kozak F., Kozak J., Dr. Krajgher, Dr. Lah I., Lajevic, Dr. Lavrenčič J., Dr. Lemež, Levstik VI., Mazovec, Petejan, Prepeluh A., Podrekar, Dr. Pregel, Pugelj, Dr. Puntar, Dr. Ramovš, Smrekar H., Štebi, Štrifof N., Strnen, Tratnik, Zorman, Župančič O.

Dnevne vesti.

Slavnostna seja mestnega magistrata. Včeraj ob 11. dop. se je sestel občinski svet na slavn. sejo, katere so se je udeležili občinski svetniki vseh strank, razan Nemcev. Vsled pomanjkanja prostora priobčimo natančneje poročilo jutri.

Praznik ujedinenja je praznovala bela Ljubljana s slavnostnim sprevodom in bakljado po mestu. Zastopniki Narodne vlade so govorili pred dež. dvorcem in voj. poveljstvom, na magistratu pa je govoril župan v imenu občine. Na magistratnem balkonu visi okrašena slika kralja Petra. Pred škofijsko palačo so manifestantje priredili škofu ovacije, za katere se jim je škof zahvaljeval.

Na kazinu slovenska zastava. Na pročelju kazina plapola slovenska zastava. Balkon je v znak narodnega praznika slobode in ujedinenja okrašen s smrekovimi vejicami in na sredi je grb SHS. Zmagala je slovenska zastava nad podlimi, proti njej naperjenimi kovarstvi generala Krausa in drugih kompanjonov.

Umetnostna razstava v Jakopičevem paviljonu. Danes se otvori zopet umetnostna razstava. Ker se je zadnji čas prodalo mnogo umetnin, se je moralo v razstavnih prostorih nekoliko preurediti in izpopolniti s popolnoma novimi deli. Največ del je poslal to pot Peter Žmitek. Jakopič pokaže svojo skico „dve sestrici“, ki bode poleg toli občudovane „Zeleni pajčolan“ gotovo vsacega zanimala. Mojster Strnen je poslal troje novih skic. Nove stvari bodo tudi od Klemenčiča, Dolinarja, Župana. Povsem nanovo se predstavi Pilon z svojimi finimi akva-

reli, ki jih je prinesel z ruskega ujetništva. Škoda, da so se morale odplosati Vapotičeve morske stvari iz Perana, sicer pa je vseeno častno zastopnik. Ravnotako Tratnikove, ima le eno, večjo sliko in rizbo. Zelo elegantno upliva oddelek radirung od Križmana, večinoma motivi iz srpskih krajin. Kje je neki to pot ostal Gaspari in Smrekar? Razstavna dela so srečno izbrana — in gotovo bodo tako dobro obiskana, kot zadnja.

Pomanjkanje stanovanj v Ljubljani. Prejeli smo in objavljamo: Naredba Narodne vlade SHS o pravici občin do poseganja po stanovanjih, ki je bila razglašena v uradnem listu z dne 9. t. m. št. 180. se dosedaj po merodajnih činiteljih vse premilo izvaja. Glasom te nujno potrebne in koristne naredbe se štejejo za nezadostno uporabljena stanovanja ona stanovanja, ki se nerazmerno kratek čas po lastniku stanovanja rabijo in pa stanovanja s 4 ali več stanovanjskimi prostori, ako je teh število vsaj za 2 ali več prostorov večja, nego število stanovalcev brez služabništva. Naložena je tudi dolžnost, taka stanovanja po imetniku stanovanja, sicer pa po hišnem lastniku ali pooblaščenca naznaniti. Vendar pa se dosedaj ta dolžnost po prizadetih ne vpoštevava in se menda čaka na slučajni prihod poizvedovalca ali tozadevne komisije in se upa s praznimi izgovori rešiti nastanitve. Ljubljana je pa na večjih stanovanjih dokaj bogata. Vsaka večja hiša ima v vsakem nadstropju po 2 veliki stanovanji s 4 in več sobami, so pa tudi take hiše, kjer se v celem nadstropju nahaja le eno stanovanje z 8 ali več sobami, ki so le na polovico zasedena, dočim pomanjkanje stanovanj od dne do dne narašča. Ako bi se hotelo to pametno naredbo primerno upoštevati, bila bi stanovanjska mizerija na mah odpravljena. Dočim se morajo iz sosednih držav naši državljani v domovino izseljevati ter so navezani tukaj na svoje sorodnike, znance in prijatelje, ki sami trpe na pomanjkanju primernih stanovanj, stanujejo pri nas razni tujerodci prav udobno, odjedajo nam najnujnejša živila in so razven tega nestrpni sovražniki nove naše države, kakor se je to posebno pokazalo v soboto, o priliki okinčanja stanovanj in hiš z narodnimi trobojnicami in bi bilo to merodajnim činiteljem lahko najboljša merilo pri poseganju po stanovanjih v smislu gori navedene naredbe. Vsled tega pozivljamo vse one tujerodce, ki so ostali še med nami, da takoj prijavijo mestnemu magistratu one prostore, ki jih lahko pogrešajo, ker se bode tekom tega tedna začelo postopati v smislu naredbe poverjeništvu za socialno skrb od 9. t. m. št. 181.

V Kočevju se je ustanovila v nedeljo dne 8. t. m. ob močni udeležbi Slovencev iz Kočevskega otočja krajevna organizacija J. D. S., ki šteje nad 100 članov iz celega Kočevskega.

Združitev dopolnilnih poveljstev in črnovojniškega okrajnega poveljstva. Dopolnilno okrajno poveljstvo prejšnje skupne vojske, domobranstva ter črnovojniško okrajno poveljstvo v Ljubljani so se združila v skupno poveljstvo pod naslovom: „Vojno dopolnilno poveljstvo, Ljubljana,“ kamor naj se odslej pošiljajo vsi za zgoraj imenovana poveljstva namenjeni spisi, vloge in drugo. „Vojno dopolnilno poveljstvo“ se nahaja na Ambroževem trgu št. 7, v prostorih nekdanjega dopolnilnega okrajnega poveljstva št. 17.

Naročnino naj pošiljajo naročniki edino le po nakaznici ali pa jo osebno vplačajo v upravništvu v Ljubljani. Položnic nimamo. Kakor hitro pa se osnuje jugosl. poštna hranilnica bomo dali naročnikom na razpolago položnice. Do tedaj pa prosimo, pošiljajte naročnino le po poštnih nakaznicah!

Gospodarstvo.

Kaj je z Avstro-ogrske banko? V vseh novih narodnih državah na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije so še vedno v prometu bankovci avstro-

ogrske banke. Ta banka zalaga še danes posamezne narodne države s papirnati denarjem. To pa je mogoče seveda le tako, da banka tiska vedno nov papirnat denar. Naravna posledica tega mora biti, da je v prometu vedno več nepokritega papirnatega denarja, ki ima vsled tega tudi vedno manjšo vrednost. Zato je nujno potrebno, da se javnosti pojasni, kako je razmerje med Jugoslavijo in avstro-ogrsko banko. Pred vsem pa je potrebno, da se od te banke popolnoma emancipiramo s tem, da osnujemo lastno banko. Kako si to mislimo, povemo v eni prihodnjih števil.

Izvoz ogrskih vin. Budimpešta, 13. dec. (Lj. k. u. -KB.) Ogrski k. u. poroča: Finančni minister je dovolil izvoz vsake vrste vina v ozemlje na oni strani demarkacijske črte, to je v Jugoslavijo, na Poljsko, v Nemško Avstrijo in v Čehoslovaško republiko.

Pomanjkanje premoga. Berlin, 14. dec. (Lj. k. u.) V Gornji Šleziji pridobivajo začasno le četrtino običajne množine premoga. Mnogo industrijskih podjetij je moralo ustaviti obrat.

Zadnje vesti.

Italijanska cenzura zaplenila regentov odgovor.

Pulj, 14. decembra (izv.) „Hrvatski list“ je priobčil odgovor regenta Aleksandra na adresu Narodnega Vjeća. Italijanska cenzura je ves odgovor zaplenila.

Na Reki dovoljene jugoslovanske zastave.

Reka, 14. decembra (izv.) Vrhovni poveljnik okupacijskih čet entente na Reki, general Grazioli je izjavil zastopnikom Narodnega Vjeća na Sušaku, da je bilo na konferenci poveljnikov ententinih čet na Reki sklenjeno, da je odslej dovoljeno, nositi na Reki in v okolici vse narodne znake in zastave. Če bi se komu zgodilo kako nasilje, naj mu takoj javijo.

Izkrcavanje italijanskih čet v Dalmaciji.

Split, 14. decembra (izv.) Italijani so začeli v zadnjih dneh izkrcavati v dalmatinskih pristaniščih večje vojaške oddelke, strojne puške in mnogo artilerije. Samo včeraj so izkrcali 12000 mož.

Italijani blatijo hrvatsko zastavo.

Zagreb, 14. decembra (izv.) Iz Pulja poročajo: Včeraj je umrl tu hrvatski voditelj dr. Centi. V znak žalja so izobesili hrvatsko zastavo na pol droga. Italijani pa so zastavo sneli in jo vrgli v blato.

Sestava centralne vlade.

Beograd, 14. decembra (izv.) Listi poročajo, da bo v najkrajšem času sestavljeno skupno ministristvo. Centralna vlada obsega vse stranke, ki so bile zastopane v sedanjem srbskem ministristvu; dalje bodo zastopane: hrvatsko-srbska koalicija, slovenska ljudska stranka, jugoslovanska demokratska stranka in jugoslov. socialno demokratska stranka. Tudi Starčevićeva stranka prava in izven strank stoječi skupini okrog „Glasa SHS“ in „Narodne politike“ dobe v tej vladi svoje zastopnike.

Italijanska nasilja proti dalmatinskim voditeljem.

Split, 14. decembra (izv.) Včeraj zjutraj je prišla v upravništvo in tiskarno „Narodnega lista“ italijanska patrolja, obstoječa iz treh častnikov in številnega moštva. Preiskali so vse prostore. Aretirali so urednika Petra Biankinija. Istočasno je bil pozvan na italijansko poveljništvo bivši državni poslanec Juraj Biankini, ki se pa ni več vrnil in je bil gotovo tudi aretiran.

Zaprisega jugoslovanskega vojaštva.

Sarajevo, 14. decembra (izv.) Jutri ob 10. dopoldne bo slovesna zaprisega tukajšnjega vojaštva vseh veroizpovedanj. Po končani zaprisegi defilirajo vojaštvo pred srbskim okrožnim poveljnikom.

Narodni praznik v Celju.

(Tel. poročilo našega dopisnika.) Včeraj dopoldne se je vršila slavnostna šolska maša, katere se je udeležilo tudi mnogo občinstva. Zvečer ob 7. uri je bil obhod po mestu, katerega se je udeležila velika množica. Nato se je priredila serenada pred topničarsko vojašnico, pred Narodnim domom, pred stanovanjem dr. Kalana, predsednika okr. Nar. sveta in pred okr. glavarstvom. Pri obhodu in pri bakljadi je sodelovalo naše narodno vojaštvo. V mestnem gledališču so igrali člani hrv. kazališta, med njimi gospod Borštnik, tridejansko komedijo „Novi red“. Povsod vlada slavnostno razpoloženje.

Razno.

Po nedolžnem na smrt obsojen. V letu svetovne vojne 1916 je služil čruvovojnik Maks Dilber, roj. 1892 na Ogrskem, pri trenu 15 kora, kateremu je tedaj poveljeval general Rudolf pl. Stöger-Steiner, poznejši vojni minister in častni član slovenskih občin. Dilber je bil Nazarenc krščanske sekte, katere glavna načela so brezpogojna ljubezen do bližnjega, prepoved rabe orožja i. dr. Nekoč bi moral Dilber na vežbališču vzeti puško, čemur pa se je protivil iz svojih verskih razlogov. Obdolžili so ga nepokorščine in subordinacije ter ga obsodili na smrt. Cel

sodnijski protokol je obsegal 13 vrstic, v katerih je bilo opisano tudi dobro obnašanje obsojenca! Dve uri po izrečni obsodbi je bil 8. februarja 1916 po prekem sodu ustreljen. Obsodba je bila popolnoma nepostavna in krivična, ker so se morali Nazarenci vsled nekega odloka vojnega ministristva uporabljati le kot vojaki brez orožja, če mogoče kar največ kot bolniški strežniki za fronto.

Listnica uredništva.

Golgota. Vaš izborni članek „Krvava justica“ začnemo priobčevati jutri. Danes je zmanjkalo prostora.

Prodajalca za dnevnik Jugoslavijo sprejememo po vseh večjih krajih. Ker je dovoljena prosta kolportaža (svobodno razširjenje) sme naš dnevnik vsakdo prodajati. Agilnim osebam se nudi lep zaslužek. Priglasite se na upravništvo Jugoslavije. 10

Poverjenike za nabiranje naročnikov za „Jugoslavijo“ sprejemamo po vseh večjih krajih. Dovoljena je prosta kolportaža (svobodno razširjenje) in sme torej vsakdo, seve kdor je od nas pooblaščen za to — nabirati naročnike. Agilnim osebam se nudi lep zaslužek. Priglasite se na upravništvo Jugoslavije. 11

Iščem tri ali štiri godce (šramel-tercet) za dnevne koncerte v Ljubljani. Ponudbe na p. predal št. 136 Ljubljana. 5

Šivilja in učenka se išče! Več pove upravništvo. 7-3-1

Uabilo na naročbo.

„Jugoslavija“ ni glasilo kake stranke ali klike, ki bi z njim zasledovale svoje sebične separatistične namene. „Jugoslavija“ je neodvisen dnevnik, odprt vsem, ki hočejo pošteno sodelovati pri izgradbi velike srečne Jugoslavije.

Dnevnik „Jugoslavija“ bo priobčeval članke iz najboljših peres, točna politična poročila, kulturne preglede, novice in dopise iz vseh krajev naše države ter o vseh važnih dogodkih po širnem svetu.

Da Slovenci potrebujemo tak neodvisen informativen radikalni dnevnik, spričuje veliko zanimanje, ki splošno vlada za naš list. Moč in pomen lista pa bosta le te tedaj izdatna, če bo razširjen v vseh krogih, v vsih slojih naroda. Razširjajte ga torej, opozarjajte znance in prijatelje nanj! **Zahtevajte ga v vseh gostilnah, kavarnah, brivnicah** itd. Proč z ničvrednimi tujimi listi, ki se še šopirijo po naših gostilnah, kavarnah, brivnicah in tudi pri zasebnikih.

Skrbeli bomo, da bo dnevnik „Jugoslavija“ dobro informiran, da bo prinašal točna in najnovejša poročila in da ga bodo dobivali naročniki tudi v oddaljenih krajih še isti dan, ko izide. Temu bomo posvečali vso pažnjo in zahtevali red.

„Jugoslavija“ bo izhajala vsak dan zjutraj ter stane do konca tega leta samo **K 2.—**. Od novega leta naprej bo stala „Jugoslavija“ mesečno **K 4.50**, četrtletno **K 13.—**, polletno **K 25.—** in letoletno **K 50.—**. Posamezne številke po **30 vinarjev**.

Na naročbe brez pošiljatve denarja se ne moremo ozirati.

Na ogled lista ne pošiljamo.

Edino le prvo in drugo številko pošljemo na ogled nekaterim na deželi, kjer drugače nimajo prilike spoznati našega lista.

Uredništvo v Ljubljani, Stari trg št. 19 (Zvezna tiskarna) telefon št. 360. Upravništvo v Ljubljani Marijin trg, št. 8 (poleg Frančiškanskega mostu).

Božične in novoletne razglednice

priporoča 2

Marija Tičar, Ljubljana

Velika izbira božičnih daril.

Usakourstne slamnike

za gospe, deklice dečke in gospode, od prostih do najfinejših, priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu za obila naročila.

Fran Cerar tovarna slamnikov v Stobu, 7 4-1
pošta Domžale pri Ljubljani.

Cene kakor temu času primerno nizke.

Postrežba točna.

Zaloga pohištva
Ljubljana

Marija Terezija cesta 13

(Kolizej)

1 5-1

Aleks Götzl

podobar in pozlatar

ima svojo delavnico še vedno v Lasnikovi hiši, a vhod 8

ni več z Marijinega trga
temveč z Wolfve ulice 1.

Lepa božična darila!

FR. ČUDEN

Prešernova ulica

zlate, srebrne ure, briljanti, velika izbira srebrnih okraskov, posebno lepi svečniki i. t. d.
Vabi na ogled in se priporoča
3 15-1 **tvrdka Čuden.**

Najpomembnejše prostore za plakatiranje v Ljubljani in vseh predmestjih ima

zavod za reklamo in snaženje

Al. Matelič

Ljubljana, Kongresni trg št. 3/1.

Kurentov album.

Zbirka humorističnih povesti, pesmi in črtic. Ilustrirali najboljši slovenski slikarji. Izdala „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani. Cena **K 4.20.** 13